

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 141/2020
06.08.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Слађане Накић Момировић и Бранке Дражић, чланова већа, са саветником Љиљаном Петровић, као записничарем, одлучујући о захтеву Агенције за реституцију - Јединице за конфесионалну реституцију за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда, Одељење у Новом Саду III-8 У 4029/18 од 22.05.2020. године, са противном странком Римокатоличком црквеном Општином Мокрин из Мокрина, у предмету враћања имовине, у нејавној седници већа одржаној дана 06.08.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **УВАЖАВА** и **ПРЕИНАЧУЈЕ**, пресуда Управног суда III-8 У 4029/18 од 22.05.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** тужба тужиоца Римокатоличке црквене Општине Мокрин из Мокрина, поднета против Агенције за реституције јединице за конфесионалну реституцију ради поништаја закључка број ...-...-.../... од 22.02.2018. године и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, уважена је тужба Римокатоличке црквене Општине Мокрин из Мокрина, поништен закључак Агенције за реституцију, јединице за конфесионалну реституцију број ...-...-.../... од 22.02.2018. године и предмет враћен надлежном органу на поновно одлучивње. Решењем Агенције за реституцију, Јединице за конфесионалну реституцију одбачен је, као неблаговремен, предлог тужиоца од 21.02.2018. године за понављање поступка окончаног закључком Дирекције за реституцију бр. ...-...-.../... од 17.12.2010. године. Ставом другим диспозитива пресуде, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове управног спора у износу од 16.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом од истека рока за добровољно извршење па до исплате.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде поднетом због повреде закона и повреде правила поступка, подносилац указује да је Управни суд доносићи ову пресуду повредио одредбе члана 213. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ бр. 18/2016), којима је прописано да ће се поступци који до почетка примене овог закона нису окончани, окончати према одредбама закона који се примењивао до почетка примене овог закона (став 1.), а ако после почетка примене овог закона решење првостепеног органа буде поништано или укинато, даљи поступак спроводи се према одредбама овог закона (став 2.). Наводи да је тужилац 2018. године поднео

предлог за понављање поступка, по протеку објективног рока од пет година за понављање поступка. Истиче да је повратно дејство одредаба „новог ЗУП-а“ предвиђено искључиво у ситуацијама када је одређени управни акт поништен или укинут. Сматра да је у поступку доношења оспореног закључка правилно применио одредбе Закона о општем управном поступку на које се позвао. Предложио је да Врховни касациони суд захтев уважи и побијану пресуду преиначи или да уважи захтев као основан и укине пресуду Управног суда и предмет врати управном суду на поновно одлучивање.

Противна странка није доставила одговор на захтев, иако је исти, према доставници у списима предмета, достављен на одговор.

Поступајући по подентом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ бр. 111/09), Врховни касациони суд је нашао да је захтев основан.

Из списка предмета произлази да је закључком туженог од 17.12.2010. године одбачен, као непотпун, захтев тужиоца за враћање пољопривредног земљишта поднет на основу Закона о враћању (реституцији) имовине, црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“ бр. 46/06). Тужилац је 21.02.2018. године туженом поднео предлог за понављање поступка окончаног наведеним закључком од 17.12.2010. године, због нових чињеница и новог доказа - преписа одлуке Окружног аграрног суда у Петровграду бр. 1613/46 од 25.07.1946. године, а у складу са одредбом члана 239. став 1. тачка 1) Закона о општем управном поступку. Полазећи од чињенице да је тужилац 05.01.2011. године примио закључак Дирекције за реституцију од 17.12.2010. године и да је до дана подношења предлога за понављање поступка 21.02.2018. године протекао објективни рок од пет година за понављање поступка прописан одредбом члана 242. став 3. Закона о општем управном поступку, који је био на снази у време окончања поступка (17.12.2010. године), тужени је применом одредбе члана 246. став 2. истог закона одбацио предметни предлог као неблаговремен.

Према разлозима из образложења побијане пресуде, Управни суд је, решавајући по тужби тужиоца, поништио закључак туженог, због тога што је тужени доносећи оспорени закључак погрешно применио одредбе старог Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/10), који, према одредби члана 216. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ бр. 18/16), даном почетка примене овог закона престаје да важи. Како је тужилац предлог за понављање поступка поднео дана 21.02.2018. године, у време када је био на снази нови Закон о општем управном поступку, који се примењује од 01.06.2017. године, а да се у предлогу за понављање поступка тужилац позвао на одредбе Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/10), који је даном почетка примене новог закона престао да важи, Управни суд је оценио да је тужени био дужан да позове тужиоца да уреди поднети предлог за понављање поступка по члану 59. Закона о општем управном поступку, који се примењује у време подношења захтева, а да затим, након уређеног предлога за понављање, одлучи о предлогу применом сада важећег Закона о општем управном поступку.

Одредбом члана 239. ставом 1. тачка 1) Закона о општем управном поступку („Службени гласник СРЈ“ бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/10) – у даљем тексту: стари ЗУП, прописано је да ће се поступак окончан решењем против кога нема редовног правног средства у поступку (коначно решење) поновити ако се сазна за нове чињенице или се нађе или стекне могућност да се употребе нови докази који би сами или у вези са већ изведеним и употребљеним доказима, могли довести до другачијег решења да су те чињенице, односно докази били изнесени или употребљени у ранијем поступку. Сагласно одредби члана 242. став 3. истог закона, по протеклу рока од пет година од достављања решења странци, понављање управног поступка се не може тражити нити се може покренути по службеној дужности.

Одредбама Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ бр. 18/16) – у даљем тексту: нови ЗУП, прописано је: да се поступак који је окончан решењем против којег не може да се изјави жалба (коначно решење) понавља ако се сазна за нове чињенице или се стекне могућност да се изведу нови докази који би, сами или у вези са раније изнетим чињеницама или изведеним доказима, могли да доведу до другачијег решења. (члан 176. став 1. тачка 1.); да се, када истекне пет година од када је странка обавештена о коначном решењу, више не може захтевати понављање поступка, нити орган може да понови поступак по службеној дужности (члан 178. став 3.).

Подносилац захтева сматра да је у свом закључку о одбацивању предлога за понављање поступка правилно применио одредбе старог ЗУП који је важио у време окончања поступка чије се понављање тражи, а да је повратно дејство новог ЗУП предвиђено искључиво у ситуацијама када је одређени управни акт поништен или укинут, али не и приликом примене ванредних правних средстава.

Врховни касациони суд констатује да се питање сукоба сукцесивних закона обично решава посебним прелазним одредбама новог закона. У већини процесних закона прелазним одредбама се регулише не само питање да ли ће се започети поступци наставити применом одредаба старог или новог закона, него и питање да ли ће за ванредне правне лекове бити меродавне одредбе закона чијом применом је поступак правноснажно окончан или одредбе закона који важи у време подношења ванредног правног лека. Уколико прелазним одредбама новог закона наведена питања нису посебно уређена, примењује се правило о тренутном дејству новог закона – како на започете, тако и на окончане поступке.

Прелазним и завршним одредбама новог ЗУП прописано је: да ће се поступци који до почетка примене овог закона нису окончани, окончати према одредбама закона који се примењивао до почетка примене овог закона, а ако после почетка примене овог закона решење првостепеног органа буде поништено или укинато, даљи поступак спроводи се према одредбама овог закона (члан 213. ст. 1. и 2.); да даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/10) (члан 216.); да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 01. јуна 2017. године, изузев одредаба чл. 9, 103 и 207. овог закона које почињу да се примењују истеком 90 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 217.).

Из цитираних одредаба произлази да је даном почетка примене новог ЗУП престао да важи стари ЗУП који се до тада примењивао, а који се након 1. јуна 2017. године може примењивати само у поступцима који нису окончани. Нови ЗУП не садржи одредбе које омогућавају примену старог ЗУП на окончане поступке у случају коришћења ванредних правних средстава. Према становишту Врховног касационог суда, за ванредна правна средства, међу којима је и понављање поступка, по којима је поступак започео након 01. јуна 2017. године, меродавне су одредбе новог ЗУП. Управо због тога што поступак по ванредним правним средствима у процесном смислу суштински не представља нову правну ситуацију, како наводи подносилац захтева, применом новог ЗУП не повређује се начело забране ретроактивности односно начело законитости. Европски суд за људска права изјаснио се такође да је тренутна примена закона допуштена као општи принцип, уколико супротно није изричито прописано (став 35. пресуде од 19. децембра 1997. године донете у предмету *Brualla Gomez de la Torre protiv Španije*, представка број 26.737/95).

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд налази да се на предлог за понављање поступка поднет 21.02.2018. године примењују одредбе новог ЗУП, како је правилно закључио Управни суд у побијаној пресуди. Али, споран је став Управног суда да је тужени био дужан да позове тужиоца по члану 59. новог ЗУП да предлог за понављање поступка уреди у складу са одредбама које се примењују у време његовог подношења.

У складу са одредбом члана 59. став 1. новог ЗУП, поднесак је неуредан ако има недостатке који орган спречавају да поступа по њему, ако није разумљив или ако није потпун.

По оцени Врховног касационог суда, предлог за понављање поступка који је поднео тужилац у управном спору је разумљив и потпун, јер је у њему наведен и образложен законски разлог због кога се тражи понављање поступка, а уз предлог достављен доказ на коме је заснован. Чињеница да је понављање поступка тражено на основу одредбе члана 239. став 1. тачка 1) старог ЗУП, није онемогућила орган да по предлогу поступа, с обзиром на то да је исти разлог за понављање поступка предвиђен одредбом члана 176. став 1. тачка 1) новог ЗУП.

По налажењу Врховног касационог суда, чињеница да се у закључку о одбацивању предлога за понављање поступка подносилац захтева позвао на одредбу члана 242. став 3. старог ЗУП, уместо на одредбу члана 178. став 3. новог ЗУП, није од утицаја на другачије решење ове управне ствари, с обзиром да у наведеним одредбама и стари ЗУП и нови ЗУП прописују исти објективни рок од пет година од достављања решења странци у коме странка може тражити понављање поступка. Имајући у виду чињенично стање утврђено у управном поступку, подносилац захтева је основано оспореним закључком одбацио, као неблаговремен, захтев од 21.02.2018. године за понављање поступка окончаног закључком подносиоца захтева од 17.12.2010. године.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 55. став 2. Закона о управним споровима, захтев уважио и побијану пресуду преиначио тако што је тужбу одбио налазећи да оспореним закључком није повређен закон на штету тужиоца (овде противне странке).

Како је тужба одбијена, Врховни касациони суд је нашао да је неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова спора, па је на основу чл. 67. и 74. Закона о управним споровима, а сходно применом одредаба чл. 150. и 153. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...87/18) захтев одбио.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ

дана 06.08.2020. године, Узп 141/2020

Записничар,
Љиљана Петровић,с.р.

**Председник већа – судија,
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић